

MINI-EXPERTISE VOLGENS ARTIKEL 986 VAN HET GERECHTELIJK WETBOEK

written by Nathalie Schlenker | oktober 27, 2026

Wanneer is een vereenvoudigd deskundigenonderzoek de juiste keuze?

Een mini-expertise kan een technisch geschil in sommige specifieke gevallen sneller en goedkoper helpen oplossen dan een klassiek deskundigenonderzoek. Dat voordeel bestaat alleen wanneer de technische vraag scherp is afgebakend en de vereenvoudigde procedure het recht van verdediging voldoende waarborgt.

In een notendop

De mini-expertise is de gangbare benaming voor de beperkte tussenkomst van een deskundige op grond van artikel 986 van het Gerechtelijk Wetboek. De rechter kan een deskundige laten deelnemen aan een onderzoeksmaatregel om technische toelichting te geven, of hem mondeling verslag laten uitbrengen op een vastgestelde zitting. De formule is vooral geschikt voor een concrete technische vraag die zonder het volledige traject van een klassieke gerechtsexpertise kan worden beantwoord.

Wat is nu eigenlijk een mini-expertise?

Artikel 986 Ger.W. organiseert geen verkorte versie van alle stappen van een klassieke expertise. Het biedt de rechter een afzonderlijke, beperkte onderzoeksmaatregel. De deskundige kan aanwezig zijn bij bijvoorbeeld een plaatsbezoek om technische toelichting te verstrekken, of op een zitting mondeling verslag uitbrengen. Van zijn verklaring wordt proces-verbaal opgemaakt.

Een schriftelijk verslag is volgens artikel 986 Ger.W. niet verplicht. In de praktijk kan de rechter de opdracht nader vormgeven en kan een beperkte nota nuttig zijn, maar dat is niet de wettelijke standaard die in elk dossier automatisch geldt. De precieze opdracht en de wijze waarop partijen op de technische bevindingen kunnen reageren, moeten daarom duidelijk uit de rechterlijke beslissing en het verdere procesverloop blijken.

Waarom de mini-expertise verschilt van een klassieke expertise

Onderdeel	Mini-expertise	Klassieke expertise
Doel	Een beperkte technische vraag beantwoorden	Een ruimer technisch feitenonderzoek uitvoeren
Verloop	Technische toelichting bij een onderzoeksmaatregel of mondeling verslag ter zitting	Formele procedure volgens de artikelen 972 tot 983 Ger.W.
Verslaggeving	Proces-verbaal van de verklaring; geen verplicht volledig schriftelijk verslag	Voorlopig advies, opmerkingen van partijen en eindverslag
Tijd en kosten	Doorgaans beperkter, afhankelijk van de opdracht	Doorgaans hoger door de omvang en de formele stappen
Beste inzet	Punctuele en overzichtelijke technische kwestie	Complexe, meervoudige of sterk betwiste technische problematiek

Welke wettelijke afweging maakt de rechter?

Artikel 875bis Ger.W. verplicht de rechter om de onderzoeksmaatregel te beperken tot wat volstaat om het geschil op te lossen. Daarbij houdt hij rekening met de verhouding tussen de verwachte kosten en de inzet van de zaak, en geeft hij de voorkeur aan de eenvoudigste, snelste en minst kostelijke maatregel.

Die proportionaliteit is de sterkste juridische grond om een mini-expertise te vragen. Het argument mag evenwel niet beperkt blijven tot de stelling dat een klassieke expertise duur is. Het verzoek moet ook aantonen waarom de technische vraag voldoende beperkt is en waarom een mondelinge toelichting of een eenmalige onderzoeksmaatregel betrouwbare feitenvinding mogelijk maakt.

Hoe verloopt een mini-expertise?

1. Afbakening van de vraag

De rechter omschrijft welke technische toelichting nodig is. Een partij kan de maatregel vragen; de rechter beslist of zij volstaat en kan ook zelf voor een beperkte deskundigeninterventie kiezen.

2. Aanstelling van de deskundige

De rechter wijst een deskundige aan en bepaalt de concrete opdracht. De opdracht moet technisch blijven: de deskundige adviseert, maar beslecht het juridische geschil niet.

3. Beperkte tussenkomst

De deskundige woont een bevolen onderzoeksmaatregel bij of brengt mondeling verslag uit op de daarvoor vastgestelde zitting. Hij mag stukken gebruiken; de relevante stukken worden na zijn tussenkomst ter griffie neergelegd en kunnen door partijen of hun raadslieden worden geraadpleegd.

4. Tegenspraak

Partijen moeten een reële mogelijkheid krijgen om kennis te nemen van de technische elementen en daarop te reageren. Hoe dat gebeurt, hangt af van de opdracht en het procesverloop. Bij een betwiste of onverwachte technische conclusie kan een korte schriftelijke reactietermijn aangewezen zijn.

5. Proces-verbaal en beslissing

Van de verklaring van de deskundige wordt proces-verbaal opgemaakt. De rechter beoordeelt vervolgens de technische toelichting samen met de andere dossierstukken. Hij is niet verplicht het deskundigenadvies te volgen wanneer dit strijdig is met zijn overtuiging.

Wanneer is een mini-expertise aangewezen?

Een mini-expertise is vooral verdedigbaar wanneer de volgende kenmerken samen aanwezig zijn:

- de technische vraag is concreet en nauwkeurig te formuleren;
- één onderzoeksmaatregel of plaatsbezoek kan de relevante feiten zichtbaar maken;
- het aantal betrokken partijen en technische standpunten blijft beheersbaar;
- een uitgebreid onderzoek met meerdere onderzoeksfasen zou niet in verhouding staan tot de inzet;
- partijen kunnen binnen een beperkte procedure doeltreffend reageren op de vaststellingen.

Denk bijvoorbeeld aan een afgebakend bouwgebrek, de technische conformiteit van een specifieke levering of een andere punctuele vaststelling waarvoor de rechter gespecialiseerde duiding nodig heeft. De waarde van het geschil is relevant, maar niet doorslaggevend: ook in een dossier met een hogere inzet kan een mini-expertise passend zijn wanneer de technische vraag werkelijk beperkt is.

Wanneer is een klassieke expertise verstandiger?

Een volwaardig deskundigenonderzoek ligt meer voor de hand wanneer:

- meerdere gebreken, oorzaken of schadeposten in onderlinge samenhang

moeten worden onderzocht;

- verschillende partijen elk een eigen technische verantwoordelijkheid betwisten;
- metingen, destructief onderzoek, laboratoriumanalyse of meerdere plaatsbezoeken nodig zijn;
- de deskundige omvangrijke stukken moet verwerken of alternatieve scenario's moet toetsen;
- een gestructureerde schriftelijke tegenspraak essentieel is voor een betrouwbare beoordeling.

Een te beperkte opdracht kan in zulke dossiers averechts werken. Wanneer na de mini-expertise alsnog een klassieke expertise nodig blijkt, gaan het beoogde tijds- en kostenvoordeel geheel of gedeeltelijk verloren.

Wie draagt de kosten?

De rechter bepaalt welke partij of partijen de kosten tijdens de procedure moeten dragen en in welke verhouding. Hij kan ook een voorschot vaststellen. Na de verklaring van de deskundige begroot de rechter het ereloon en de kosten onmiddellijk onderaan het proces-verbaal en geeft hij daarvoor een bevel tot tenuitvoerlegging ten laste van de aangewezen partij of partijen.

Die voorlopige betalingslast is niet noodzakelijk de definitieve kostenverdeling. In de eindbeslissing worden de bedragen als gerechtskosten begroot. De uiteindelijke verdeling volgt uit de beslissing over de gerechtskosten en is dus niet in elk dossier automatisch gelijk aan de voorlopige aanwijzing.

Kan tegen de begroting van het ereloon beroep worden ingesteld?

In beginsel niet. Het Grondwettelijk Hof bevestigde in *arrest nr. 64/2025 van 24 april 2025* dat het verschil met de klassieke expertise grondwettig is. Bij een klassieke expertise kan de beslissing over het ereloon op grond van artikel 991 Ger.W. wel voor verzet of hoger beroep vatbaar zijn. Voor de begroting binnen een mini-expertise geldt die uitzondering niet.

Dat is een belangrijk praktisch aandachtspunt. De vereenvoudigde procedure beperkt procedure-incidenten en is doorgaans aanzienlijk goedkoper, maar de beslissing waarmee de rechter het ereloon onderaan het proces-verbaal begroot, kan niet afzonderlijk via verzet of hoger beroep worden bestreden.

Hoe motiveert u een verzoek om mini-expertise?

Een overtuigend verzoek bevat minstens de volgende elementen:

- de exact te beantwoorden technische vraag, bij voorkeur in één of enkele neutrale deelvragen;
- de feiten en stukken waaruit blijkt dat technische toelichting nodig is;
- de reden waarom één beperkte interventie voldoende betrouwbare informatie kan opleveren;
- de proportionaliteitsafweging volgens artikel 875bis Ger.W.;
- een werkbare regeling voor de kennisname van stukken en de reactie van partijen;
- een duidelijke afbakening tegenover juridische kwalificaties die uitsluitend aan de rechter toekomen.

De kwaliteit van de opdrachtformulering is beslissend. Een vaag verzoek om alle oorzaken en schade te onderzoeken past niet bij artikel 986 Ger.W. Een helder geformuleerde vraag maakt daarentegen duidelijk waarom een beperkte maatregel volstaat en verkleint het risico dat het onderzoek alsnog uitdijt.

Veelgestelde vragen

Is een mini-expertise bindend voor de rechter?

Nee. De deskundige levert technische informatie. De rechter blijft bevoegd om de feiten en het recht te beoordelen en hoeft het advies niet te volgen wanneer zijn overtuiging zich daartegen verzet.

Is een schriftelijk verslag verplicht?

Nee. Artikel 986 Ger.W. voorziet in technische toelichting bij een onderzoeksmaatregel of in een mondeling verslag ter zitting. Van de verklaring wordt proces-verbaal opgemaakt. Een beperkte schriftelijke nota kan praktisch worden georganiseerd, maar is geen automatische wettelijke stap.

Kan een partij zelf een mini-expertise opleggen?

Nee. Een partij kan de maatregel gemotiveerd vragen, maar de rechter beslist welke onderzoeksmaatregel volstaat. De proportionaliteitsregel van artikel 875bis Ger.W. is daarbij een belangrijk beoordelingskader.

Is een mini-expertise alleen geschikt voor kleine geschillen?

Nee. Een beperkte financiële inzet maakt de formule vaak aantrekkelijk, maar vooral de aard en afbakening van de technische vraag zijn bepalend. Een eenvoudige technische kwestie kan ook voorkomen in een dossier met een grotere economische inzet.

Besluit

De mini-expertise van artikel 986 Ger.W. is geen goedkoop standaardalternatief

voor elk deskundigenonderzoek. Zij is een gerichte proceskeuze voor dossiers waarin een duidelijk afgebakende technische vraag met een beperkte tussenkomst betrouwbaar kan worden beantwoord. Wie de maatregel vraagt, moet daarom niet alleen het verwachte tijds- en kostenvoordeel benadrukken, maar vooral aantonen dat de beperkte opdracht volstaat en de tegenspraak werkbaar blijft.

Contacteer de specialisten van [STUDIO | LEGALE](#).

Auteurs: Mr. Joost Peeters en Mr. Camille Ophoff

Bronnen

Gerechtigd Wetboek, in het bijzonder artikelen 875bis, 962, 963 en 986.

[Gecoördineerde bepalingen over het deskundigenonderzoek](#)

Grondwettelijk Hof 24 april 2025, nr. 64/2025, ECLI:BE:GHCC:2025:ARR.064.

[Arrest in het Nederlands](#)

Wet van 10 april 2014, artikel 7, tot opheffing van het voormalige derde lid van artikel 986 Ger.W. [Publicatie in het Belgisch Staatsblad](#)

Laatst juridisch gecontroleerd op 17 oktober 2026.